

УПРАВЛІННЯ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

А. О. Ващенко,
магістр

Науковий керівник: *М. Ф. Плотнікова,*
кандидат економічних наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Визначено причини асиметрії та диспропорцій сільського розвитку та намічено вектори їх до подання в умовах децентралізації владних повноважень та глобалізації суспільних процесів. Висвітлено досвід багатофункціонального розвитку сільських територій через механізм «Родова садиба».

Ключові слова: розвиток сільських територій, стійкий розвиток, родова садиба.

Стрімкий розвиток (урбанізація) міст відбувається за рахунок сільських територій. В економічному плані це, в основному, диспаритет цін, а в демографічному – перетік населення з «села» в «місто». Згідно з офіційними даними, щорічно з мапи України знімається 20 сільських населених пунктів. Всього за роки незалежності зникли з мапи України більше 600 населених пунктів, а це приблизно 300 тис. га, які звільнилися і обов'язком держави є проведення там ґрунтозахисних заходів, фінансування яких є обмеженим.

Разом з тим, за останні 15–20 років в українському суспільстві проявились прямо протилежні тенденції: розвивається наростаючими темпами процес перетоку міських жителів на сільські території. Характерним і позитивним показником являється віковий ценз нових поселенців, що складає 35 (\pm 5) років. Це вік, коли людина

найбільш активна, а також схильна до народження дітей. Започаткування нових, відродження і розвиток зникаючих населених пунктів на сільських територіях відбувається, в основному, на принципах ідеї родових садиб. Ця ідея передбачає надання законодавчого права кожному громадянину України, при бажанні, отримати 1 га землі для облаштування родової садиби, безоплатно в постійне користування, без права продажу, з правом передачі лише в спадок. Не зважаючи на те, що ідею родових садиб не ініційовано як державними, так і представницькими владними структурами, вона розвивається в українському суспільстві досить активно. Для прикладу можна сказати, що 7 років тому в Житомирській області було започатковано 1 родове поселення, а наразі їх 12 в 7 районах. Привертає увагу активна позиція жителів родових поселень в усіх напрямках розвитку сільських територій, від екологічних до соціально-економічних і духовних.

Саме цей аспект, характерний для започаткованих населених пунктів нового типу став предметом даного дослідження ЖНАЕУ. При такій активній позиції жителів родових поселень, як нової генерації сільських жителів, можлива і, як показує практика, реалізується ст. 5 Конституції України про те, що «... єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування». Проект вже розпочато за інформаційно-консультаційної підтримки ЖНАЕУ та буде реалізовано на теренах Новоград-Волинського району як модельного для даної ідеї з подальшим поширенням в інших районах області. Так, на території Несолонської сільради, Новоград-Волинського району представниками родового поселення «Гранідуб» (с. Дубівка) створено і зареєстровано в сільраді громадську організацію (Громаду), яка на громадських засадах опікується

питаннями організації життєдіяльності на території сільради. В селах, які розташовані на території сільради створено вуличні комітети і вибрано довірених осіб вулиць, які представляють інтереси жителів своїх вулиць на конференції представників Громади. Практична реалізація багатофункціонального розвитку сільських територій через механізм державно-приватного партнерства виглядає наступним чином.

I. Місцевий рівень: 1) жителі населеного пункту формулюють проблемні питання і пропозиції для покращення життя населення і розвитку їх території; 2) вуличні комітети і вибрані представники вулиць – доносять до жителів питання які розглядаються в населеному пункті і збирають пропозиції від жителів; 3) громада, як орган управління життєдіяльністю населення на даній території, у формі громадської організації, яка зареєстрована сільрадою; 4) комітети Громади – структурні підрозділи громади за напрямками; 5) конференція Громади – Вищий орган управління діяльністю Громади; 6) сільрада, як орган місцевого самоврядування (базовий рівень державного управління).

II. Районний рівень: РДА і райрада – органи районної ланки державного і представницького правління, з якими узгоджуються науково обґрунтовані пропозиції, які йдуть на рівень області.

III. ЖНАЕУ – як науково-освітній заклад вивчає, досліджує і дає наукову оцінку та виконує дорадчі функції в процесах розвитку сільських територій в межах області. При необхідності направляє науково обґрунтовані пропозиції, корисні для розвитку сільських територій області, на розгляд ОДА або облради.

IV. Обласний рівень: 1) ОДА – розглядає науково обґрунтовані пропозиції базового рівня і приймає відповідні рішення; 2) Облрада – розглядає внесені

пропозиції сільради, громадських організацій базового рівня та ЖНАЕУ і враховує їх в своїй роботі.

Список використаних джерел:

1. Батуріна Р. М. «Родова садиба» – один з напрямів сталого розвитку сільських територій // Агроінком. – 2013. – № 4–6. – С. 102–109.

2. Кропивко М. М. Організаційні особливості створення родових садиб як альтернативної форми розвитку господарств населення / М. М. Кропивко // Науковий вісник Мукачівський державного університету. – 2015. – № 2 (4). Ч.2 – С. 24–29.

3. Plotnikova M. Conceptual Basis for Ukrainian Rural Development // Regional Formation and Development Studies. – 2015. – №3. – P. 134–144.

4. Plotnikova M. Innovative character of rural territories social potential realization // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2014. – №36. – №4. – P. 956–958.